

Udskriftsdato: 22. december 2025

FOU nr 1985.111 (Gældende)

Inspektion af statsfængslet Renbæk

Ministerium: Folketinget

Inspektion af statsfængslet Renbæk

Henstillet dels til fængselsledelsen at udvirke, at arbejdstilsynet foretog besøg i smedien, dels til fængselsledelsen og direktoratet for kriminalforsorgen, at spørgsmålet om besøgsafviklingen for så vidt angik de indsatte i »Arken« blev taget op til overvejelse.

(J. nr. 1985-1403-615).

Efter besøg den 5. december 1985 i statsfængslet Renbæk skrev jeg den 20. februar 1986 således til direktoratet for kriminalforsorgen og statsfængslet Renbæk:

»...

I. Bygningsmæssige forhold og arbejdssikkerhed.

1. Afvikling af besøg hos indsatte på afdeling »Arken«.

Besøg hos de indsatte afvikles på de enkelte afdelinger, da der ikke findes nogen besøgsafdeling knyttet til fængslet.

På baggrund af mit besøg på afdeling »Arken«, der som den eneste af fængslets afdelinger har tommandstuer, har jeg forespurgt fængselsinspektøren, om afviklingen af besøg hos indsatte i »Arken« har givet anledning til problemer.

Inspektøren oplyste, at besøgsforholdene i »Arken« aldrig havde givet anledning til klager til ham, selv om han var klar over, at der principielt kunne være et problem, idet fængslet sjældent havde et ledigt værelse, som man kunne stille til rådighed i forbindelse med besøg på »Arken«. Inspektøren mente, at man hidtil havde været i stand til at finde en praktisk løsning på spørgsmålet ude på afdelingen. Jeg er i denne forbindelse opmærksom på, at afdelingen er belagt med de indsatte, som har den korteste afsoningstid, ligesom afdelingen har forholdsvis gode fællesfaciliteter.

Jeg finder at burde henstille, at spørgsmålet om besøgsafvikling for så vidt angår de indsatte på afdeling »Arken« tages op til overvejelse. Jeg udbeder mig underretning om udfaldet af disse overvejelser.

2. Arbejdssikkerhed i smedien.

Talsmændene rejste spørgsmål, om der ikke skulle anvendes sikkerhedsfodtøj i fængslets smedie.

Under mit besøg i fængslets smedie blev det oplyst, at arbejdstilsynet tilsyneladende aldrig havde aflagt inspektionsbesøg i smedien - modsat på fængslets andre arbejdspladser, hvor arbejdstilsynet efter det for mig under min rundgang oplyste havde aflagt besøg.

Under min afsluttende samtale med fængselsledelsen henstillede jeg, at den udvirkede, at arbejdstilsynet foretog et rutinemæssigt besøg i smedien.

Jeg har den 10. februar 1986 modtaget underretning om, *at* arbejdstilsynet den 7. januar 1986 har gennemført inspektion af statsfængslets smedie (maskinværksted/autoværksted), og *at* arbejdstilsynet i skrivelse af 13. januar 1986 til statsfængslet har meddelt, at der ikke i forbindelse med arbejdstilsynets inspektion har været forhold, som medførte afgivelse af påbud eller forbud. Samtidig har fængselsinspektøren oplyst, at statsfængslet har besluttet at indkøbe sikkerhedstræsko til alle indsatte, der beskæftiges i smedien.

Jeg har taget det oplyste til efterretning.

II. De indsattes forhold.

A. Spørgsmål vedrørende udgang.

Udformningen af udgangsbekræftelsen.

Talsmændene anførte over for mig, at de fandt formuleringen af den udgangsbekræftelse, som de indsattes pårørende eller andre, som de indsatte skal aflægge besøg hos under udgang, skal udfylde, unødigt stødende. Talsmændene var specielt utilfredse med formuleringen om, at den indsatte ville kunne få vederlagsfri kost og logi.

Under min afsluttende samtale med fængselsinspektøren lovede denne, at han positivt ville overveje en anden formulering af udgangsbekræftelsen.

Jeg anmodede fængselsinspektøren om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Alternativ transportvej i forbindelse med udgang.

Talsmændene oplyste over for mig, at de indsatte havde stærke ønsker om at få etableret en ordning, hvorefter der med fængslets bil/bus kunne ske transport af indsatte til/fra Vojens i forbindelse med udgange. En sådan ordning skulle ifølge talsmændene både kunne betyde en tidsbesparelse - især for indsatte, som skal til Københavnsområdet - og en besparelse i billetudgifterne.

Under mit afsluttende møde med fængselsledelsen oplyste fængselsinspektøren, at han umiddelbart var positivt indstillet over for en ordning som den skitserede. Inspektøren havde aftalt med talsmændene, at de vendte tilbage med et detaljeret forslag til, hvorledes en sådan ordning praktisk og økonomisk kunne realiseres, og han ventede fortsat på et udspil fra talsmændene.

B. De indsattes forhold i forbindelse med sygdom.

Talsmændene oplyste over for mig, at de indsatte skulle sygemelde sig før kl. 6.30. Talsmændene mente, at det var svært for indsatte, som var alvorligt syge, at melde sig syge inden kl. 6.30, og talsmændene var utilfredse med, at en indsat også i et sådant tilfælde fik en bøde på 5 kr. for ikke at have frameldt sig arbejdet inden kl. 6.30.

Under mit møde med samarbejdsudvalget blev det oplyst, at de indsatte vækkes kl. 6.00 ved personkontakt. Der er kaldeanlæg i alle stuer undtagen stuerne i »Arken« (hvor der som nævnt er to indsatte på stuerne). De indsatte vil således ved vækningen kl. 6.00 eller ved brug af kaldeanlægget (for så vidt angår

de indsatte i »Arken« muligvis ved hjælp af stuefællen) mellem kl. 6.00 og 6.30 kunne melde sig syge og derved undgå bøde.

I øvrigt vil den indsatte heller ikke blive ikendt en bøde, hvis framelding fra arbejdet sker inden kl. 6.30 af andre grunde end sygdom.

Talsmændene gav endvidere over for mig udtryk for, at der generelt blev ordineret for meget medicin i fængslet. Under min afsluttende samtale med fængselsledelsen oplyste fængselsinspektøren, at et netop nedsat udvalg under direktoratet for kriminalforsorgen bl.a. skulle undersøge medicinforbruget i fængslerne.

En af mine medarbejdere har fra direktoratet for kriminalforsorgen efterfølgende fået oplyst, at en arbejdsgruppe under et udvalg vedrørende de indsattes sundhedsforhold skal undersøge medicinforbruget i fængslerne, og at man i denne forbindelse overvejer at lade bl.a. statsfængslet Renbæk indgå i undersøgelsen.

Jeg anmoder direktoratet for kriminalforsorgen om underretning om resultatet af den påtænkte undersøgelse vedrørende medicinforbruget i fængslerne, når denne foreligger.

C. Kriminalforsorgens funktion.

Talsmændene gav under mit møde med dem udtryk for utilfredshed med, at de indsattes samtale med forsorgsmedarbejdere under disses regelmæssige besøg på afdelingerne foregik på afdelingens kontor under overværelse af afdelingspersonalet. Talsmændene oplyste, at det principielt var muligt efter forudgående aftale at få en samtale med en forsorgsmedarbejder »under 4 øjne« på forsorgsmedarbejderens kontor, men at det efter talsmændenes opfattelse ikke altid var muligt at få en tid tilstrækkeligt hurtigt efter fremsættelse af anmodning herom.

Under samarbejdsudvalgsrådet oplystes det, at afdelingspersonalets overværelse af samtaler på afdelingspersonalets kontor mellem indsatte og forsorgsmedarbejderen under dennes regelmæssige besøg på afdelingerne skete fuldt bevidst som et udslag af de autonome enheder, hvor det er vigtigt, at afdelingspersonalet også kender (og i en vis udstrækning kan tage sig af) de indsattes problemer. Hvis en indsat ønsker en samtale »under 4 øjne« med en forsorgsmedarbejder, kan det som anført også lade sig gøre, og efter forsorgslederens vurdering har det altid været muligt at imødekomme ønsker om sådanne samtaler inden rimelig tid, idet det dog på grund af forsorgsmedarbejdernes arbejdsopgaver ikke altid var muligt at finde en tid til en sådan samtale samme dag som anmodningen herom.

D. Inddragelse af invalidepension i forbindelse med afsoning.

Talsmændene rejste over for mig spørgsmålet om inddragelse af socialpension under ophold i statsfængslet. Talsmændene oplyste, at der ikke sker inddragelse af pension ved ophold på 30 dage eller derunder. Talsmændene fandt det mindre rimeligt, at pensionister med flere domme på hver 30 dage eller derunder mister pension i en periode, hvis udståelse af straffene af hensyn til kriminalforsorgen sker i forlængelse af hinanden, mens der ikke sker nogen inddragelse af pension, hvis udståelse af straffene sker hver for sig.

Jeg kan oplyse, at der gælder følgende regler om udbetaling af pension under udståelse af en straf:

Efter lov om social pension, § 46, stk. 5, jfr. stk. 4, udbetales pension indtil udgangen af den måned, da udståelse af straf eller anden frihedsberøvende foranstaltning i henhold til dom er påbegyndt.

Reglen er nærmere uddybet i sikringsstyrelsens vejledning af 5. september 1984 om social pension, pkt. 184, hvor følgende er anført:

»Pensionen inddrages med udgangen af måneden efter den måned, pensionisten er blevet omfattet af en foranstaltning, der er nævnt i lovens § 46, stk. 5.

Bestemmelsen omfatter også varetægtsfængsling, når denne efterfølges af den af de foranstaltninger, der er direkte nævnt i loven.

Det er en betingelse for pensionsinddragelse, at den pågældende er endelig dømt. Er en eventuel dom appelleret, og er den pågældende derfor fortsat varetægtsfængslet, kan inddragelse af pension ikke finde sted, før en endelig dom foreligger.

Inddragelsen vil da kunne finde sted med tilbagevirkende kraft, men pågældende bør i disse tilfælde underrettes herom på det tidspunkt, hvor den periode, der er fastsat i loven, er forløbet.

...«

Der er ikke i vejledningen specielt taget stilling til det spørgsmål, som talsmændene har rejst.

Det forhold, at social pension ikke udbetales i tilfælde, hvor flere korterevarende straffe udstås i forlængelse af hinanden, og hvor den tidsmæssige betingelse for standsning af udbetaling af pension efter de ovennævnte regler derved bliver opfyldt, giver mig ikke anledning til at fortage noget. Jeg bemærker herved, at de hensyn, der ligger til grund for bestemmelserne om manglende udbetaling af pension under institutionsophold, herunder ophold i fængsel, lige så vel gør sig gældende ved udståelse af flere korterevarende straffe i forlængelse af hinanden som ved udståelse af én længere straf.

...«

I skrivelse af 26. februar 1986 meddelte fængselsinspektøren mig om besøgsforholdene i belægningsbygningen »Arken«, at der ved igangværende ombygninger bliver indrettet et besøgsrum på 9 m².

Med hensyn til udformningen af udgangsbekræftelsen oplyste fængselsinspektøren i skrivelsen af 26. februar 1986, at det for talsmændene stødende udtryk: »vederlagsfri« er slettet ved nyt optryk, ligesom der er foretaget en mindre ændring i formuleringen af den bekræftelse, som de pårørende afgiver.

Jeg modtog samtidig et eksemplar af den reviderede anmodning om udgang som den indsatte skal anvende, og et eksemplar af den reviderede bekræftelse, som den pårørende skal sende til fængslet.

Jeg meddelte herefter, at jeg tog det oplyste til efterretning, og udbad mig underretning om, hvornår det besøgsrum, som statsfængslet ville lade indrette i forbindelse med igangværende ombygninger i »Arken«, var klar til brug.

I skrivelse af 13. marts 1986 meddelte fængselsinspektøren mig, at besøgsrummet i belægningsafdelingen »Arken« forventedes at være klar til ibrugtagning senest den 21. juli 1986.

Supplerende oplysninger om sagen

I skrivelse af 20. februar 1986 anmodede jeg Direktoratet for Kriminalforsorgen om underretning om resultatet af den påtænkte undersøgelse vedrørende medicinforbruget i fængslerne, når denne forelå.

I beretningsåret har jeg modtaget et eksemplar af »Sundhedstjenesten i Kriminalforsorgen - Indstilling afgivet af det af Justitsministeriet den 29. marts 1985 nedsatte udvalg vedrørende den sundhedsmæssige behandling af kriminalforsorgens klientel«. I betænkningens kapitel 9 (s. 165 ff) er redegjort for resultatet af udvalgets medicinundersøgelse. Undersøgelsen viser bl.a., at der for en række medicingrupper vedkommende ordineres mere medicin til indsatte i kriminalforsorgens institutioner end til den danske befolkning som helhed, jf. f.eks. betænkningens s. 175, og at medicinudgifterne i Statsfængslet i Renbæk ligger omkring middel for kriminalforsorgens institutioner, men at udgifterne dog langt fra er de største pr. indsat i kriminalforsorgens institutioner, jf. bl.a. s. 182 og 185.